

**НАЦИОНАЛНА АЛИЈАНСА ЗА ЛОКАЛНИ
ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ - НАЛЕД, БЕОГРАД**

**Финансијски извештаји
за годину завршену
31. децембра 2023.**

**и
Извештај независног ревизора**

САДРЖАЈ

	Страна
ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА	1 - 2
ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ	
Биланс успеха	3
Биланс стања	4
Напомене уз финансијске извештаје	5 - 28

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Управном одбору Удружења “Национална алијанса за локални економски развој - НАЛЕД”, Београд

Мишљење

Извршили смо ревизију финансијских извештаја Удружења “Национална алијанса за локални економски развој - НАЛЕД”, Београд (у даљем тексту “Удружење”), који обухватају биланс стања на дан 31. децембра 2023. године и биланс успеха за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и друге напомене уз финансијске извештаје.

По нашем мишљењу, приложени финансијски извештаји приказују истинито и објективно, по свим материјално значајним аспектима, финансијску позицију Удружења на дан 31. децембра 2023. године и резултате његовог пословања за годину која се завршава на тај дан у складу са рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији и рачуноводственим политикама обелодањеним у Напомени 3. уз финансијске извештаје.

Основа за мишљење

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији (“Службени гласник РС”, бр. 73/2019) и Међународним стандардима ревизије (МСР). Наше одговорности у складу са тим стандардима детаљније су описане у одељку нашег извештаја *Одговорности ревизора за ревизију финансијских извештаја*. Ми смо независни у односу на Удружење у складу са *Етичким кодексом за професионалне рачуновође* Одбора за међународне етичке стандарде за рачуновође (“ИЕСБА Кодекс”) и етичким захтевима који су релевантни за нашу ревизију финансијских извештаја у Републици Србији, и испунили смо наше друге етичке одговорности у складу са овим захтевима и ИЕСБА Кодексом. Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући да нам пруже основу за изражавање нашег мишљења.

Одговорности руководства и лица овлашћених за управљање за финансијске извештаје

Руководство је одговорно за састављање и истинито приказивање ових финансијских извештаја у складу са рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији, као и за оне интерне контроле за које одреди да су потребне за припрему финансијских извештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке.

При састављању финансијских извештаја, руководство је одговорно за процену способности Удружења да настави са пословањем у складу са начелом сталности, обелодањујући, по потреби, питања која се односе на наставак пословања и примену начела сталности пословања као рачуноводствене основе, осим ако руководство намерава да ликвидира Удружење или да обустави пословање, или нема другу реалну могућност осим да то уради.

Лица овлашћена за управљање су одговорна за надзор над процесом финансијског извештавања Удружења.

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Управном одбору Удружења “Национална алијанса за локални економски развој - НАЛЕД”, Београд (Наставак)

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извештаја

Наш циљ је стицање уверавања у разумној мери о томе да финансијски извештаји, узети у целини, не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке, и издавање извештаја ревизора који садржи наше мишљење. Уверавање у разумној мери означава висок ниво уверавања, али не представља гаранцију да ће ревизија спроведена у складу са Законом о ревизији и МСР увек открити материјално значајан погрешан исказ ако такав исказ постоји. Погрешни искази могу да настану услед криминалне радње или грешке и сматрају се материјално значајним ако је разумно очекивати да ће они, појединачно или збирно, утицати на економске одлуке корисника донете на основу ових финансијских извештаја.

Као део ревизије у складу са Законом о ревизији и МСР ми примењујемо професионално просуђивање и задржавамо професионални скептицизам током обављања ревизије. Ми такође:

- Идентификујемо и процењујемо ризике од материјално значајних погрешних исказа у финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке, осмишљавамо и обављамо ревизијске поступке који су прикладни за те ризике, и прибављамо довољно адекватних ревизијских доказа да обезбеде основу за мишљење ревизора. Ризик да неће бити идентификовани материјално значајни погрешни искази који су резултат криминалне радње је већи него за погрешне исказе настале услед грешке, зато што криминална радња може да укључи удруживање, фалсификовање, намерне пропусте, лажно представљање или заобилажење интерне контроле.
- Стичемо разумевање о интерним контролама које су релевантне за ревизију ради осмишљавања ревизијских поступака који су прикладни у датим околностима, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности интерних контрола Удружења.
- Вршимо процену адекватности примењених рачуноводствених политика и у којој мери су разумне рачуноводствене процене и повезана обелодањивања које је извршило руководство.
- Доносимо закључак о прикладности примене начела сталности као рачуноводствене основе од стране руководства и да ли, на основу прикупљених ревизијских доказа, постоји материјална неизвесност у вези са догађајима или условима који могу да изазову значајну сумњу у погледу способности Удружења да настави са пословањем у складу са начелом сталности. Ако закључимо да постоји материјална неизвесност, дужни смо да у нашем извештају ревизора скренемо пажњу на одговарајућа обелодањивања у финансијским извештајима или, ако таква обелодањивања нису адекватна, да модификујемо наше мишљење. Наши закључци се заснивају на ревизијским доказима прибављеним до датума извештаја ревизора. Међутим, будући догађаји или услови могу за последицу да имају да Удружење престане да послује у складу са начелом сталности.
- Вршимо оцену укупне презентације, структуре и садржаја финансијских извештаја, укључујући и обелодањивања, као и да ли су у финансијским извештајима приказане основне пословне промене и догађаји на такав начин да се постигне фер презентација.

Саопштавамо лицима овлашћеним за управљање, између осталог, планирани обим и време ревизије и значајне ревизијске налазе, укључујући и значајне недостатке у интерним контролама које смо идентификовали током наше ревизије.

Београд, 28. март 2024. године

Ксенија Ристић Костић
Овлашћени ревизор.

БИЛАНС УСПЕХА

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2023. године

У РСД хиљада

	Напомена	2023.	2022.
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ			
Приходи од продаје услуга	5	150,429	116,751
Приходи од чланарина и чланских доприноса	6	93,810	86,568
Приходи од донација, дотација и субвенција	7	367,929	363,968
Приходи од нефинансијске имовине		29	53
		612,197	567,340
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ			
Трошкови материјала и енергије	8	(7,318)	(8,567)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	9	(293,646)	(249,206)
Трошкови производних услуга	10	(75,175)	(71,903)
Трошкови амортизације	14, 15	(6,201)	(6,226)
Трошкови донација		(287)	(12)
Нематеријални трошкови	11	(226,445)	(228,943)
		(609,072)	(564,857)
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК		3,125	2,483
Финансијски приходи		417	620
Финансијски расходи	12	(1,341)	(1,504)
Губитак из финансирања		(924)	(884)
Остали приходи		319	-
Остали расходи		(2,251)	(731)
ВИШАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		269	868
Исправка грешака из ранијих година		50	(150)
ВИШАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		319	718
Порески расход периода	13	(133)	(530)
НЕТО ВИШАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА		186	188

Напомене на странама од 5 до 28
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране руководства Удружења дана 25. марта 2024. године и биће предати Агенцији за привредне регистре Републике Србије.

Потписано у име Удружења:

 Виолета Јовановић Заступник Удружења	 Бранко Дрчелић Директор за финансије и пројекте	 Биљана Лазич Лице одговорно за састављање финансијских извештаја
--	---	--

БИЛАНС СТАЊА
На дан 31. децембра 2023. године
У РСД хиљада

	Напомена	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална имовина	14	4,456	5,106
Некретнине, постројења и опрема	15	9,494	8,904
Дугорочни финансијски пласмани	16	2,456	1,283
		<u>16,406</u>	<u>15,293</u>
Обртна имовина			
Плаћени аванси за залихе и услуге		3,017	2,783
Потраживања по основу продаје	17	7,387	1,808
Друга потраживања	18	6,572	4,299
Готовина и готовински еквиваленти	19	314,777	369,954
Краткорочна активна временска разграничења	20	9,246	17,379
		<u>340,999</u>	<u>396,223</u>
УКУПНА АКТИВА		<u>357,405</u>	<u>411,516</u>
ПАСИВА			
Улози			
Нераспоређени вишак прихода над расходима		36,796	36,610
		<u>36,796</u>	<u>36,610</u>
Краткорочне обавезе			
Обавезе из пословања	21	6,226	10,087
Остале краткорочне обавезе	22	16,610	16,063
Обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине		382	103
Обавезе за порез из резултата		136	534
Краткорочна пасивна временска разграничења	23	297,255	348,119
		<u>320,609</u>	<u>374,906</u>
УКУПНА ПАСИВА		<u>357,405</u>	<u>411,516</u>

Напомене на странама од 5 до 28
чине саставни део ових финансијских извештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

1. ОСНИВАЊЕ И ДЕЛАТНОСТ

Удружење “Национална алијанса за локални економски развој - НАЛЕД”, Београд (у даљем тексту: “Удружење” или “НАЛЕД”), основано је 6. јуна 2006. године, као нестраначко и невладино удружење грађана, са циљем обезбеђивања подстицаја непосредним страним улагањима, као и трајне, стабилне и функционалне сарадње представника домаће привреде и привредних удружења са потенцијалним страним инвеститорима и јединицама локалне управе и самоуправе, а све у сврху побољшања општег амбијента за подстицање локалног економског развоја у Републици Србији.

Иницијално, Удружење је организовано у складу са одредбама Закона о удруживању грађана у удружења, друштвене организације и политичке организације које се оснивају за територију СФРЈ (“Службени лист СФРЈ”, бр. 42/1990 и “Службени лист СРЈ”, бр. 24/1994, 28/1996 и 73/2000) и одредбама Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана (“Службени гласник СРС”, бр. 24/1982, 39/1983, 17/1984, 50/1984, 45/1985 и 12/1989 и “Службени гласник РС”, бр. 53/1993, 67/1993, 48/1994, 101/2005 и 51/2009), као позитивним правним прописима у Републици Србији у моменту оснивања Удружења.

Након ступања на снагу Закона о удружењима (“Службени лист РС”, бр. 51/2009, 99/2011 и 44/2018), Удружење је ускладило Статут са одредбама поменутог Закона.

Дана 24. фебруара 2010. године, Удружење је извршило упис у Регистар удружења Агенције за привредне регистре Републике Србије, Решењем бр. БУ 1059/2010.

Оснивачи удружења су домаћа физичка лица са пребивалиштем у Републици Србији.

Регистрована делатност Удружења је 9499 - делатност осталих организација на бази учлањења.

Матични број Удружења је 17646877, а порески идентификациони број (ПИБ) - 104478656.

Удружење је разврстано у мала правна лица.

Седиште Удружења је у Београду, Македонска улица број 30.

На дан 31. децембра 2023. године Удружење има 73 запослена радника (31. децембар 2022. године: 73 радника).

Регистровани заступник Удружења је Виолета Јовановић, са пребивалиштем у Београду.

Оснивачким актом од 28. марта 2013. године, Удружење је основало привредно друштво “Ехрозе” д.о.о. Београд, чији је једини члан са 100% удела у капиталу (РСД 10 хиљада).

Претежна делатност зависног правог лица су консултантске услуге у вези са пословањем и осталим управљањем. Дана 2. априла 2013. године Решењем бр. БД 33784/2013 извршен је упис зависног правног лица у Регистар привредних субјеката Агенције за привредне регистре Републике Србије.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и приказивање финансијских извештаја

Правна лица (укључујући друга правна лица и удружења) и предузетници у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врше у складу са Законом о рачуноводству ("Службени гласник РС", бр. 73/2019 и 44/2021) и осталом применљивом законском и подзаконском регулативом у Републици Србији.

Приложени финансијски извештаји Удружења за 2023. годину састављени су у складу са рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији, заснованим на Закону о рачуноводству и Правилнику о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица ("Службени гласник РС", бр. 89/2020). У складу са одредбама Закона о рачуноводству, редован годишњи финансијски извештај других правних лица (и удружења), обухвата биланс стања, биланс успеха и напомене уз финансијске извештаје.

Финансијски извештаји Удружења су састављени према концепту набавне вредности (историјског трошка).

Приложени финансијски извештаји представљају редовне (појединачне) финансијске извештаје Удружења за 2023. годину, без укључивања потраживања, обавеза и резултата пословања зависног правног лица. Удружење није у обавези да саставља консолидоване финансијске извештаје.

Финансијски извештаји Удружења су приказани у формату прописаном Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за друга правна лица ("Службени гласник РС", бр. 89/2020). Овим Правилником правно су дефинисани обрасци финансијских извештаја и садржина позиција у обрасцима, као и минимум садржаја напомена уз те извештаје.

Износи у приложеним финансијским извештајима Удружења исказани су у хиљадама динара, осим уколико није другачије назначено. Динар (РСД) представља функционалну и извештајну валуту Удружења.

Основне рачуноводствене политике примењене приликом састављања ових финансијских извештаја наведене су у Напомени 3.

Рачуноводствене политике и процене коришћене приликом састављања ових финансијских извештаја су конзистентне са рачуноводственим политикама и проценама примењеним у састављању годишњих финансијских извештаја Удружења за 2022. годину.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(Наставак)

2.2. Упоредне информације

Упоредне информације чине подаци садржани у финансијским извештајима Удружења за 2022. годину, састављени у складу са рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији, који су били предмет ревизије.

2.3. Сталност пословања

Финансијски извештаји Удружења су састављени у складу са начелом сталности пословања, које подразумева да ће Удружење наставити са пословањем у догледној будућности, која обухвата период од најмање дванаест месеци од датума финансијских извештаја.

Руководство Удружења сматра да наставак пословања у догледној будућности није угрожен и поред утицаја макроекономске нестабилности како на глобалну економију, тако и на свеукупне економске прилике у Републици Србији, а као што је детаљније обелодањено у Напомени 28.

2.4. Коришћење процењивања

Састављање финансијских извештаја у складу са применљивим оквиром финансијског извештавања захтева примену извесних кључних рачуноводствених процена. Оно, такође, захтева да руководство користи своје просуђивање у примени рачуноводствених политика Удружења. Ове процене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја. Стварни резултати могу одступати од ових процена.

Процене, као и претпоставке на основу којих су извршене процене, предмет су редовних провера. Уколико се путем провера утврди да је дошло до промене у процењеној вредности, утврђени ефекти се признају у финансијским извештајима у периоду када је до промене дошло.

Области које захтевају просуђивање већег степена или веће сложености, односно области у којима претпоставке и процене имају материјални значај за финансијске извештаје обелодањене су у Напомени 4.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Приходи од продаје

Приходи се исказују по правичној вредности услуге која је пружена или ће бити пружена, умањеној за уговорене попусте. Приходи од услуга признају се када је услуга извршена.

Приходима исказаним у билансу успеха у текућем периоду сучељавају се њима припадајући трошкови.

3.2. Приходи од чланарина

Приходи од чланарина исказани су у износу обрачунатих годишњих чланарина правним лицима, јединицама локалне самоуправе и невладиним организацијама, као члановима Удружења.

3.3. Приходи од донација

Вредност средстава добијених кроз донације се иницијално евидентира као разграничени приход у оквиру обавеза, односно пасивних временских разграничења у билансу стања, који се умањује у корист биланса успеха, односно прихода у периоду када се на терет биланса успеха евидентирају трошкови у вези са коришћењем средстава примљених из донација (Напомена 7).

Новчане донације чија намена није стриктно дефинисана, а које покривају један обрачунски период и намена им је да покрију трошкове Удружења настале у том периоду, исказују се у оквиру прихода у обрачунском периоду у коме су примљене.

3.4. Приходи и расходи од камата

Приходи од камата се књиже у корист биланса успеха обрачунског периода на који се односе и исказују се у билансу успеха у оквиру финансијских прихода.

Расходи камата третирају се као расход периода у моменту њиховог настанка и исказују се у билансу успеха у оквиру финансијских расхода.

3.5. Пословни расходи

Пословни расходи обухватају трошкове условљене стварањем прихода од продаје и укључују трошкове материјала и енергије, бруто зараде, трошкове амортизације, одржавања и услуге пружене од стране трећих лица.

Пословни расходи обухватају и нематеријалне трошкове као што су трошкови осигурања, платног промета, репрезентације, пореза и остале трошкове настале у текућем обрачунском периоду.

Пословни расходи евидентирају се у билансу успеха по начелу узрочности прихода и расхода, у стварно насталом износу, у обрачунском периоду на који се односе.

Трошкови текућег одржавања нематеријалне имовине и некретнина, постројења и опреме се признају на терет расхода обрачунског периода у ком су настали у стварно насталом износу (Напомена 10).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.6. Прерачунавање страних валута и рачуноводствени третман курсних разлика и ефеката по основу валутне клаузуле

Ставке укључене у финансијске извештаје Удружења одмеравају се коришћењем валуте примарног привредног окружења у коме Удружење послује (функционална валута). Као што је изнето у Напомени 2.1, финансијски извештаји приказују се у хиљадама динара (РСД), који представља функционалну и извештајну валуту Удружења.

Сва средства и обавезе у страним средствима плаћања се на дан извештавања прерачунавају у њихову динарску противвредност применом званичног девизног курса Народне банке Србије важећег на тај дан (Напомена 30).

Трансакције у страним валутама током извештајног периода прерачунавају се у динарску противвредност применом званичних девизних курсева Народне банке Србије важећих на дан трансакције.

Позитивне и негативне курсне разлике настале прерачуном средстава и обавеза исказаних у страним средствима плаћања и прерачуном трансакција у току извештајног периода евидентирају се у билансу успеха, као финансијски приходи, односно финансијски расходи.

Позитивни и негативни ефекти уговорених валутних клаузула у вези са потраживањима и обавезама, такође се исказују као део финансијских прихода, односно финансијских расхода.

3.7. Порез на разлику прихода и расхода и остали порези и доприноси који не зависе од резултата

(а) Порез на разлику прихода и расхода - порез на добитак

Порез на разлику прихода и расхода представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добит важећим у Републици Србији и релевантним подзаконским актима.

Друга правна лица, укључујући удружења, у складу са чланом 1. Закона, обвезници су пореза на добит уколико остварују приходе од продаје производа на тржишту, односно вршењем услуга уз накнаду.

Порез на разлику прихода и расхода представља износ који се обрачунава применом прописане пореске стопе од 15% (2022. година: 15%) на основицу утврђену пореским билансом, која представља износ добитка пре опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, у складу са пореским прописима Републике Србије, док се на крају утврђена пореска обавеза може умањити за утврђене пореске кредите.

Закон о порезу на добитак Републике Србије не предвиђа да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.7. Порез на разлику прихода и расхода и остали порези и доприноси који не зависе од резултата (Наставак)

(б) Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата укључују порез на имовину (укључујући и порез на примљене донације, Напомена 3.8.), порезе и доприносе на зараде на терет послодавца, као и друге порезе и доприносе у складу са републичким, пореским и општим прописима.

Ови порези и доприноси се исказују у оквиру нематеријалних трошкова (Напомена 11).

3.8. Порез на примљене донације

У складу са чланом 14. Закона о порезима на имовину (“Службени гласник РС”, бр. 26/2001, 42/2002, 80/2002, 135/2004, 61/2007, 5/2009, 101/2010, 24/2011, 78/2011, 57/2012, 47/2013, 68/2014, 95/2018, 99/2018, 86/2019, 144/2020, 118/2021, 138/2022 и 92/2023), прописано је да се порез на поклон плаћа и на примљена новчана средства, права и ствари, осим уколико је појединачна вредност примљених средстава мања од РСД 100 хиљада, или је Законом прописано или међународним уговором уговорено право на пореско ослобођење.

У складу са Законом, Удружење обрачунава порез на поклон у висини од 2.5% приликом сваког прилива новчаних средстава из донација. Порез на поклон евидентира се на терет расхода текућег периода.

3.9. Порези и доприноси фондовима за социјалну сигурност запослених

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Удружење је у обавези да плаћа порезе и доприносе пореским органима и државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе на терет запослених и на терет послодавца у износима који се обрачунавају применом специфичних, законом прописаних стопа.

Удружење је, такође, обавезно да од бруто плате запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати фондовима. Удружење није у обавези да запосленима након одласка у пензију исплаћује накнаде које представљају обавезу државних пензионих фондова.

Порези и доприноси на терет послодавца и порези и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

3.10. Дугорочни финансијски пласмани

Дугорочни финансијски пласмани се односе на учешће у капиталу зависног правног лица чији је оснивач Удружење (“Expose” д.о.о. Београд), вреднује се по набавној вредности.

Улагање у зависно правно лице се тестира на постојање губитка од потенцијалног обезвређења када постоје индикације умањења његове вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.11. Нематеријална имовина

Нематеријална имовина Удружења се односи на софтвер стечен куповином од трећих лица.

Нематеријална имовна се иницијално признаје по набавној вредности.

Накнадно вредновање нематеријалне имовине извршено је по набавној вредности умањеној за акумулирану исправку вредности и евентуалне акумулиране губитке по основу обезвређења.

Нематеријална улагања се отписују у року до 5 година.

Издаци везани за одржавање софтвера признају се као трошак у периоду када настану.

3.12. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрему Удружења чине опрема и улагања на туђим некретнинама.

Опрема и улагања на туђим некретнинама су иницијално евидентирани по набавној вредности.

Набавну вредност чини вредност по фактури добављача, увећана за зависне трошкове набавке и трошкове довођења средства у стање функционалне приправности.

Након почетног признавања као средства, ставке некретнина, постројења и опреме су одмерене по набавној вредности умањеној за акумулирану исправку вредности и евентуалне акумулиране губитке по основу обезвређења.

Накнадни трошкови се укључују у набавну вредност средства или се признају као посебно средство, уколико је применљиво, само када постоји вероватноћа да ће Удружење у будућности имати економску корист од тог средства и ако се његова вредност може поуздано одмерити. Књиговодствена вредност замењеног средства се искњижава.

Сви други трошкови текућег одржавања терете биланс успеха периода у коме су настали (Напомена 10).

Амортизација опреме се равномерно обрачунава на набавну вредност опреме применом следећих годишњих стопа, с циљем да се средства у потпуности отпишу у току њиховог корисног века трајања:

- Рачунари и рачунарска опрема	25%
- Намештај и остала опрема	10% - 15%
- Остала опрема	20%
- Моторна возила	10% - 50%

Обрачун амортизације опреме почиње приликом стављања средства у употребу.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.12. Некретнине, постројења и опрема (Наставак)

Добици и губици који проистичу из расходовања или продаје средства се признају у билансу успеха периода када је средство расходовано, односно продато, и то у висини разлике између новчаног прилива и књиговодствене вредности средства.

3.13. Финансијски инструменти

Финансијска средства и обавезе се евидентирају у билансу стања Удружења, од момента када је Удружење уговорним одредбама везано за инструмент.

Финансијска средства се почетно мере по набавној вредности коју представља фер вредност увећана за трошкове трансакције, осим имовине чија се промена фер вредности признаје кроз биланс успеха као добитак или губитак.

Удружење је своја финансијска средства класификовало у категорију “Зајмови и потраживања”. Зајмови и потраживања су недериватна финансијска средства са фиксним или утврдивим роковима плаћања која се не котирају ни на једном активном тржишту.

Финансијска средства престају да се признају када Удружење изгуби контролу над уговореним правима на новчане токове од финансијског средства, што се дешава када су права коришћења инструмента реализована, истекла, напуштена или уступљена.

Финансијска обавеза престаје да се признаје када Удружење испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла.

(а) Потраживања

Након иницијалног признавања потраживања се накнадно одмеравају по амортизованој вредности коришћењем методе ефективне каматне стопе, умањеној за обезвређење.

У билансу стања Удружења ова категорија финансијских средстава обухвата потраживања од купаца и друга потраживања из пословања.

Потраживања од купаца се евидентирају по фактурној вредности умањеној за исправку вредности обезвређених потраживања.

На крају сваког извештајног периода Удружење врши процену умањења потраживања по основу обезвређења. Ако постоји објективни доказ о умањењу вредности, губитак од умањења вредности Удружење признаје као расход у билансу успеха.

Исправка вредности потраживања се утврђује када постоји објективан доказ да Удружење неће бити у стању да наплати све износе које потражује на основу првобитних услова потраживања. Процена исправке вредности потраживања врши се на основу старосне анализе и историјског искуства, и када наплата целог или дела потраживања више није вероватна.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.13. Финансијски инструменти (Наставак)

(а) Потраживања (Наставак)

Књиговодствена вредност потраживања умањује се преко исправке вредности, а износ умањења се признаје на терет биланса успеха. Када је потраживање ненаплативо, отписује се на терет исправке вредности потраживања од купаца.

Приходи од укидања исправке вредности по основу накнадно наплаћених износа и процењене наплативости потраживања признају се у корист биланса успеха.

(б) Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти се процењују по њиховој номиналној вредности.

(в) Обавезе из пословања

Обавезе према добављачима и остале краткорочне обавезе се вреднују по њиховој номиналној вредности.

3.14. Закупи

Удружење као закупца

Финансијски закуп

Закуп се класификује као финансијски закуп ако се њиме суштински преносе на закупца сви ризици и користи повезани са власништвом.

Финансијски закуп се капитализује на почетку закупа по вредности нижој од фер вредности закупљеног средства и садашње вредности минималних плаћања закупнине.

Свака закупнина се распоређује на обавезе и финансијске расходе како би се постигла константна периодична каматна стопа на преостали износ обавезе.

Финансијски расходи се признају у билансу успеха периода на који се односе. Закупљена средства на бази финансијског закупа амортизују се у току периода краћег од корисног века трајања средства или периода закупа.

Оперативни закуп

Закуп се класификује као оперативни закуп ако закуподавац суштински задржава све ризике и користи повезане са власништвом.

Плаћања извршена по основу оперативног закупа исказују се на терет биланса успеха на пропорционалној основи током периода трајања закупа (Напомена 10).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.15. Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина

Резервисања се признају и врше када Удружење има садашњу обавезу, законску или изведену, као резултат прошлих догађаја и када је вероватно да ће доћи до одлива ресурса како би се измирила обавеза и када се може поуздано проценити износ обавезе. Резервисања се процењују у висини очекиваних издатака по основу којих ће се исплате вршити у наредним обрачунским периодима.

Потенцијалне обавезе се не признају у финансијским извештајима. Потенцијалне обавезе се обелодањују у напоменама уз финансијске извештаје (Напомена 27), осим ако је вероватноћа одлива ресурса који садрже економске користи веома мала.

Удружење не признаје потенцијална средства у финансијским извештајима. Потенцијална средства се обелодањују у напоменама уз финансијске извештаје, уколико је прилив економских користи вероватан.

3.16. Обелодањивање односа са повезаним лицима

За сврхе ових финансијских извештаја, правна лица се третирају као повезана уколико једно правно лице има могућност контролисања другог правног лица или врши значајан утицај на финансијске и пословне одлуке другог лица. Односи између Удружења и његовог повезаног правног лица регулисани су на уговорној основи и по тржишним условима.

Стања потраживања и обавеза на дан извештавања, као и трансакције у току извештајних периода настале са повезаним лицем посебно се обелодањују (Напомена 24).

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА

Састављање и приказивање финансијских извештаја у складу са рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији, захтева од руководства Удружења коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на исказане вредности средстава и обавеза, као и обелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан извештавања, као и прихода и расхода у току извештајног периода.

Ове процене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја. Стварни резултати могу се разликовати од наведених процена. Процене и претпоставке се континуирано разматрају, а када корекције постану неопходне, исказују се у билансу успеха за периоде у којима су постале познате.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА (Наставак)

У даљем тексту наведене су кључне процене и претпоставке које садрже ризик да ће проузроковати материјално значајне корекције књиговодствених вредности средстава и обавеза у току наредне финансијске године.

4.1. Корисни век употребе нематеријалне имовине и опреме

Нематеријална имовина и опрема се амортизују током њиховог корисног века употребе. Корисни век употребе се заснива на процени дужине периода у коме ће средство генерисати приходе.

Процену периодично врши руководство Удружења и врши одговарајуће измене, уколико се за тим јави потреба. Промене у проценама могу да доведу до значајних промена у садашњој вредности и износима који су евидентирани у билансу успеха у одређеним периодима.

Примера ради: уколико би Удружење смањило користан век трајања наведених средстава за 10%, дошло би до додатног повећања трошкова амортизације на годишњем нивоу у износу од РСД 620 хиљада.

4.2. Обезвређење нефинансијске имовине

На дан извештавања, руководство Удружења анализира вредности по којима су приказана нематеријална имовина и опрема Удружења. Уколико постоји индикација да је неко средство обезвређено, надокнадив износ те имовине се процењује како би се утврдио износ обезвређења.

Разматрање обезвређења захтева од руководства субјективно просуђивање у погледу токова готовине, стопа раста и дисконтних стопа за јединице које генеришу токове готовине, а које су предмет разматрања.

4.3. Обезвређење потраживања од купаца и других потраживања

Удружење обрачунава обезвређење сумњивих потраживања на основу процењених губитака који настају јер корисници услуга и остали дужници нису у могућности да изврше тражена плаћања.

У процени одговарајућег износа губитка од обезвређивања за сумњива потраживања, Удружење се ослања на старост потраживања, раније искуство са отписом, бонитет купаца и промене у условима плаћања. Ово захтева процене везане за будуће понашање купаца и тиме изазване будуће наплате у готовини.

Стварни ниво потраживања која су наплаћена може да се разликује од процењених нивоа наплате, што може позитивно или негативно да се одрази на резултате пословања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ УСЛУГА

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Приходи од продаје услуга на домаћем тржишту	88,493	49,516
Приходи од продаје услуга на иностраном тржишту	<u>61,936</u>	<u>67,235</u>
Укупно	<u>150,429</u>	<u>116,751</u>

Удружење пружа консултантске услуге. Остварени приходи од услуга предмет су опорезивања у складу са важећим Законом о порезу на добит у Републици Србији (Напомена 3.7(a)).

Приходи од продаје услуга у 2023. години се односе на услуге организације и спровођења обуке, пружања правне помоћи и консалтинга следећим институцијама и правним лицима:

- Канцеларија за информационе технологије и електронску управу у износу од РСД 38,331 хиљаду;
- VISA у износу од РСД 16,052 хиљаде;
- ГИЗ Београд у износу од РСД 15,216 хиљада;
- ASPIRO у износу од РСД 14,785 хиљада;
- Mastercard у износу од РСД 12,679 хиљада;
- Philip Morris Production SA у износу од РСД 8,167 хиљада;
- Deloitte Consulting LLP у износу од РСД 5,890 хиљада;
- IRI у износу од РСД 4,970 хиљада;
- Ecorys South East Europe LTD, Софија у износу од РСД 4,430 хиљада;
- MRITE у износу од РСД 4,341 хиљаду;
- IFC у износу од РСД 3,279 хиљада;
- Министарство привреде у износу од РСД 3,265 хиљада;
- Smart Business Technologies d.o.o. Beograd у износу од РСД 1,629 хиљада;
- остала правна лица у износу од РСД 2,424 хиљаде; и
- услуге спонзорства пружене одређеним члановима Удружења на догађају “Септембарски сусрети” у износу од РСД 14,971 хиљаду.

6. ПРИХОДИ ОД ЧЛАНАРИНА И ЧЛАНСКИХ ДОПРИНОСА

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Приходи од чланарина:		
- компаније	65,641	58,404
- градови и општине - јединице локалне самоуправе и регулаторна тела	27,583	27,308
- невладине организације	<u>586</u>	<u>856</u>
Укупно	<u>93,810</u>	<u>86,568</u>

Током 2023. године број чланова је повећан са 324, колико је износио број чланова на почетку 2023. године, на 348 крају године. Број чланова је повећан највећим делом у сектору привреде, те је то условило раст прихода по основу чланарина.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

7. ПРИХОДИ ОД ДОНАЦИЈА, ДОТАЦИЈА И СУБВЕНЦИЈА

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Приходи од донација из иностранства	259,983	297,764
Приходи од донација у земљи	107,650	59,189
Приходи од државних дотација	63	3,110
Приходи од субвенција	-	-
Приходи од суфинансирања	233	3,814
Приходи од премија	-	91
Укупно	<u>367,929</u>	<u>363,968</u>

Приходи од донација, дотација и субвенција у 2023. години се односе на новчане донације одобрене од стране:

- Шведске агенције за међународни развој и сарадњу (СИДА) у износу од РСД 124,551 хиљаду;
- Philip Morris Operations (PMI) а.д. Ниш у износу од РСД 97,123 хиљаде;
- Друштва за међународну сарадњу (ГИЗ) у износу од РСД 70,405 хиљада;
- United Nations Development Program у износу од РСД 23,308 хиљада;
- Европске Уније у износу од РСД 18,091 хиљаду;
- JSI у износу од РСД 11,136 хиљада;
- Chemopics у износу од РСД 9,706 хиљада;
- Амбасаде Велике Британије у износу од РСД 8,680 хиљада;
- Climate KIC Holding у износу од РСД 3,344 хиљаде; и
- других донатора у износу од РСД 1,585 хиљада.

Донације су намењене финансирању више пројеката током 2023. године.

Приходи од донација су признати у висини насталих трошкова.

Удружење је у току 2023. године извршило укидање пасивних временских разграничења у корист биланса успеха текуће године у износу од РСД 348,586 хиљада (2022. година: РСД 347,206 хиљада) (*видети* Напомену 23).

8. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА И ЕНЕРГИЈЕ

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Трошкови материјала за израду	170	219
Трошкови алата и инвентара	630	984
Трошкови режијског материјала	2,583	2,439
Трошкови резервних делова	344	105
Трошкови горива и енергије	3,104	4,379
Трошкови једнократног отписа алата и инвентара	487	441
Укупно	<u>7,318</u>	<u>8,567</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

9. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ
ЛИЧНИ РАСХОДИ

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Трошкови бруто зарада	228,653	201,859
Трошкови накнада по уговору о делу	3,612	3,594
Трошкови накнада по ауторским уговорима	15,159	9,374
Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора	3,499	4,630
Остали лични расходи	<u>42,723</u>	<u>29,749</u>
Укупно	<u>293,646</u>	<u>249,206</u>

Трошкови бруто зарада у 2023. години бележе раст услед повећања броја запослених током 2023. године. Средином 2023. године је било 77 запослених у Удружењу, док је један број запослених добио повишице у складу са оствареним циљевима и напредовањима у каријери.

У току 2023. године дошло је до повећања осталих личних расхода имајући у виду реализацију студијских путовања у иностранству као дела пројектних активности.

10. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Трошкови закупа простора и опреме	25,214	29,460
Трошкови рекламе и пропаганде	37,896	32,248
Трошкови превоза, поштанске и телекомуникационе услуге	8,474	7,281
Трошкови услуга одржавања	3,290	1,724
Трошкови фундаменталних истраживања	-	407
Трошкови осталих производних услуга	<u>301</u>	<u>783</u>
Укупно	<u>75,175</u>	<u>71,903</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

11. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Трошкови правних и саветодавних услуга	141,309	154,902
Трошкови организација догађаја	35,399	21,607
Трошкови репрезентације	3,639	4,963
Ревизорске и услуге преводилаца	3,964	5,156
Трошкови премија осигурања	2,849	1,901
Трошкови платног промета	1,436	1,258
Трошкови пореза и чланарина	139	214
Трошкови осталих непроизводних услуга	<u>37,710</u>	<u>38,942</u>
Укупно	<u>226,445</u>	<u>228,943</u>

Трошкови организације догађаја у 2023. години бележе пораст у односу на претходну годину због већег броја одржаних догађаја и услед раста цена услуга и робе које су неопходне за спровођење догађаја.

Током 2023. године није било трошкова правних и саветодавних услуга насталих из односа са зависним правним лицем (2022. година: РСД 906 хиљада) (Напомена 24(а)).

Трошкови осталих непроизводних услуга у 2023. години се највећим делом односе на трошкове програмера, трошкове истраживања, графичког дизајна и одржавање тренинга и обука.

12. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Негативне курсне разлике и расходи по основу ефеката валутне клаузуле	1,341	1,501
Расходи камата	-	3
Укупно	<u>1,341</u>	<u>1,504</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

13. ПОРЕЗ НА РАЗЛИКУ ПРИХОДА И РАСХОДА

(а) Компоненте пореза на разлику прихода и расхода - пореза на добитак

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Порески расход периода	133	530
Укупно	<u>133</u>	<u>530</u>

(б) Усаглашавање пореза на добитак и производа резултата пословања пре опорезивања и прописане пореске стопе

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Приходи остварени на тржишту од пружања услуга и продаје	150,429	116,751
Приходи од камата	66	53
	<u>150,595</u>	<u>116,804</u>
Расходи настали у вези са приходима оствареним на тржишту:		
- трошкови материјала	(1,799)	(1,760)
- трошкови зарада и накнада зарада	(72,178)	(51,197)
- трошкови амортизације	(1,524)	(1,279)
- остали пословни расходи	(74,209)	(59,033)
	<u>(149,710)</u>	<u>(113,269)</u>
Пореска основица	885	3,535
Порески ефекти текућег периода по законској стопи по стопи од 15%	<u>133</u>	<u>530</u>
Порески расход исказан у билансу успеха	<u>133</u>	<u>530</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

14. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

	Софтвери	Остала немате- ријална имовина	Укупно
НАБАВНА ВРЕДНОСТ			
Стање на дан			
1. јануара 2022. године	5,814	2,267	8,081
Повећања у току године	3,871	-	3,871
Стање на дан			
31. децембра 2022. године	9,685	2,267	11,952
Повећања у току године	634	-	634
Стање на дан			
31. децембра 2023. године	10,319	2,267	12,586
АКУМУЛИРАНА ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ			
Стање на дан			
1. јануара 2022. године	5,814	279	6,093
Амортизација	-	753	753
Стање на дан			
31. децембра 2022. године	5,814	1,032	6,846
Амортизација	830	454	1,284
Стање на дан			
31. децембра 2023. године	6,644	1,486	8,130
САДАШЊА ВРЕДНОСТ НА ДАН:			
- 31. децембра 2023. године	3,675	781	4,456
- 31. децембра 2022. године	3,871	1,235	5,106

Набавна вредност потпуно отписане нематеријалне имовине на дан 31. децембра 2023. године износи РСД 5,807 хиљада (31. децембар 2022. године: РСД 5,223 хиљаде).

На основу процене руководства, нема индикација да је нематеријална имовина Удружења на дан извештавања обезвређена.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

15. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (НПО)

	Опрема	Улагања у туђе НПО	Укупно
НАБАВНА ВРЕДНОСТ			
Стање на дан			
1. јануара 2022. године	25,394	7,088	32,482
Набавке/повећања у току године	625	-	625
Стање на дан			
31. децембра 2022. године	26,019	7,088	33,107
Набавке/повећања у току године	6,056	-	6,056
Отуђења у току године	(2,994)	-	(2,994)
Стање на дан			
31. децембра 2023. године	29,081	7,088	36,169
АКУМУЛИРАНА ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ			
Стање на дан			
1. јануара 2022. године	11,642	7,088	18,730
Амортизација	5,473	-	5,473
Стање на дан			
31. децембра 2022. године	17,115	7,088	24,203
Амортизација	4,917	-	4,917
Отуђења у току године	(2,445)	-	(2,445)
Стање на дан			
31. децембра 2023. године	19,587	7,088	26,675
САДАШЊА ВРЕДНОСТ НА ДАН:			
- 31. децембра 2023. године	9,494	-	9,494
- 31. децембра 2022. године	8,904	-	8,904

Удружење нема средства узета на финансијски лизинг у 2023. и 2022. години.

Набавна вредност потпуно отписане опреме на дан 31. децембра 2023. године износи РСД 15,073 хиљаде (31. децембар 2022. године: РСД 13,299 хиљада).

На основу процене руководства, нема индикација да су некретнине, постројења и опрема Удружења дан извештавања обезвређени.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

16. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

Дугорочни финансијски пласмани на дан 31. децембра 2023. године износе РСД 2,456 хиљада (31. децембар 2022. године: РСД 1,283 хиљаде) и највећим делом, у износу од РСД 2,446 хиљада, се односе на депозит дат привредном друштву “Лион Белф” д.о.о. Београд по основу закупа пословног простора у коме је смештена Извршна канцеларија Удружења (зграда Еуроцентар, Македонска бр. 30, Београд).

17. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Потраживања од купаца у земљи	-	1,234
Потраживања од купаца у иностранству	<u>7,387</u>	<u>574</u>
Стање на дан 31. децембра	<u>7,387</u>	<u>1,808</u>

Потраживања од купаца у иностранству на дан 31. децембра 2023. године се односе на потраживања од Aspigo a.s. Братислава у износу од РСД 7,059 хиљада и Ecorug South East Europe LTD Софија у износу од РСД 328 хиљада.

За потраживања по основу продаје која су исказана у оквиру стања на дан 31. децембра 2023. године, а нису наплаћена до датума састављања приложених финансијских извештаја, процењена је наплативост и очекује се да ће иста бити у потпуности наплаћена.

18. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

Друга потраживања на дан 31. децембра 2023. године износе РСД 6,572 хиљаде (31. децембар 2022. године: РСД 4,299 хиљада) и односе се на:

- потраживања за чланарине у износу од РСД 3,715 хиљада;
- потраживања по основу више плаћеног ПДВ у износу од РСД 2,314 хиљада; и
- друга потраживања у износу од РСД 543 хиљаде.

19. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Текући рачуни:		
- у динарима	177,790	225,189
- у страној валути	<u>136,987</u>	<u>144,765</u>
Стање на дан 31. децембра	<u>314,777</u>	<u>369,954</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

20. КРАТКОРОЧНА АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Унапред обрачунат приход од донација	4,455	11,061
Унапред обрачунат приход од услуга	1,211	3,377
Унапред обрачунат приход од чланарина	1,078	1,702
Унапред плаћени трошкови	2,385	2,544
Разграничени ПДВ	-	94
Остала активна временска разграничења	1,571	55
Минус: Исправка вредности	<u>(1,454)</u>	<u>(1,454)</u>
Стање на дан 31. децембра	<u>9,246</u>	<u>17,379</u>

Унапред обрачунат приход од донација на дан 31. децембра 2023. године се односи на укалкулисане приходе по основу пројеката финансираних од стране следећих партнера:

- JSI Research институт - РСД 2,899 хиљада;
- Европска Унија - РСД 847 хиљада; и
- Друштво за међународну сарадњу (ГИЗ) - РСД 709 хиљада.

21. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Примљени аванси	-	3,399
Обавезе према добављачима - зависно правно лице (Напомена 24(б))	2,325	1,856
Обавезе према добављачима у земљи	3,573	3,481
Обавезе према добављачима у иностранству	<u>328</u>	<u>1,351</u>
Стање на дан 31. децембра	<u>6,226</u>	<u>10,087</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

22. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Обавезе по основу зарада и накнада зарада	5,643	6,936
Обавезе за порез на зараде на терет запосленог	1,145	1,286
Обавезе за доприносе на зараде на терет запосленог	5,904	4,895
Обавезе за порезе и доприносе на зараде на терет послодавца	3,895	2,903
Обавезе према физичким лицима за накнаде по уговорима	23	-
Обавезе за порез на додату вредност	-	43
Стање на дан 31. децембра	<u>16,610</u>	<u>16,063</u>

23. КРАТКОРОЧНА ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Разграничени приходи по основу донација од страних партнера	148,658	155,382
Разграничени приходи по основу донација од домаћих партнера	130,887	189,197
Унапред обрачунати трошкови	1,220	3,142
Обрачунати приход будућег периода	16,490	398
Стање на дан 31. децембра	<u>297,255</u>	<u>348,119</u>

Разграничени приходи по основу донација на дан 31. децембра 2023. године се односе на донације од следећих страних и домаћих партнера:

- Philip Morris Operations (PMI) а.д. Ниш - РСД 130,887 хиљада;
- Шведска међународна развојна агенција (СИДА) - РСД 97,843 хиљаде;
- Друштво за међународну сарадњу (ГИЗ) - РСД 34,965 хиљада; и
- остали ино-партнери - РСД 15,850 хиљада.

Промене на рачуну *разграничених прихода по основу донација* у току године приказане су у следећој табели:

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Стање на дан 1. јануара	344,579	274,946
Донације у току године	423,340	416,839
Пренос на приходе (Напомена 7)	(348,586)	(347,206)
Пренос средстава грантистима	(139,788)	-
Стање на дан 31. децембра	<u>279,545</u>	<u>344,579</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

24. ОБЕЛОДАЊИВАЊЕ ОДНОСА СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Удружење повезаним правним лицем сматра зависно правно лице “Expose” д.о.о. Београд, чији је оснивач и једини члан.

Односи са зависним правним лицем “Expose” д.о.о. Београд приказани су у следећим табелама:

- (а) Трансакције са повезаним правним лицем, односно расходи настали у 2023. и 2022. години, приказани су у следећој табели:

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
РАСХОДИ		
Трошкови правних и саветодавних услуга (Напомена 11)	-	906
Нето расход	<u>-</u>	<u>906</u>

- (б) Стање обавеза на дан 31. децембра 2023. и 2022. године, проистекло из трансакција са зависним правним лицем, приказано је у следећој табели:

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
ОБАВЕЗЕ		
Обавезе из пословања (Напомена 21)	2,325	1,856
Стање на дан 31. децембра	<u>2,325</u>	<u>1,856</u>

- (в) Зараде и накнаде директора и другог кључног руководећег особља Удружења (извршни директор и осам руководилаца у 2023. години, односно извршни директор и седам руководилаца у 2022. години) у 2023. и 2022. години приказане су у следећој табели:

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Бруто зараде и накнаде зарада	76,999	66,226
Укупно	<u>76,999</u>	<u>66,226</u>

25. ПРЕУЗЕТЕ ОБАВЕЗЕ

Преузете обавезе Удружења по основу уговора о закупу пословних просторија су следеће:

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
До једне године	18,360	16,660
Дуже од једне године али краће од три године	18,360	16,660
Стање на дан 31. децембра	<u>36,720</u>	<u>33,320</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

26. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ

На дан 31. децембра 2023. године Удружење не води ни један судски спор као тужена страна, чији би исход могао имати негативне последице на активности Удружења у наредном периоду.

27. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Удружење у току пословања ступа у пословне односе са зависним правним лицем. Приликом састављања приложених финансијских извештаја, Удружење није исказало ефекте трансферних цена на обрачунати порез на добитак, јер сматра да се трансакције са зависним правним лицем обављају на тржишним основама. При томе, у складу са пореским законима Републике Србије, Удружење је у обавези да Пореској управи достави порески биланс и пратеће обрасце (заједно са документацијом о трансферним ценама у скраћеном облику) у року од 180 дана од дана истека периода за који се утврђује пореска обавеза.

Поред тога, тумачења пореских закона од стране пореских и других власти у односу на трансакције и активности Удружења могу се разликовати од тумачења руководства Удружења. Постоји неизвесност да ли су тумачења руководства Удружења и пратећа документација довољна и да ли одговарају захтевима и тумачењима пореских и других органа.

Руководство Удружења сматра да евентуална различита тумачења не могу имати материјално значајних последица на финансијске извештаје Удружења.

28. УТИЦАЈ ГЛОБАЛНЕ МАКРОЕКОНОМСКЕ НЕСТАБИЛНОСТИ НА ПОСЛОВАЊЕ УДРУЖЕЊА

Почетком марта 2022. године дошло је до повећане нестабилности на светским финансијским и робним тржиштима услед ескалације конфликта у Украјини, који и даље траје и који је праћен увођењем санкција одређеним руским компанијама и појединцима. Поред тога, у октобру 2023. године, почео је сукоб на Блиском истоку између Израела и Палестине.

Ови догађаји довели су до вишеструких проблема који утичу на стабилност глобалне економије, растуће стопе инфлације, енергетску нестабилност и несигурност у глобалном банкарском сектору, који могу имати значајне финансијске ефекте на многе ентитете. То укључује ентитете са физичким операцијама у погођеним подручјима и секторима, као и индиректне интересне стране (нпр. добављачи и купци, инвеститори и зајмодавци).

По основу наведеног конфликта није било негативних ефеката на пословање Удружења у 2022. и 2023. години, нити руководство очекује значајан утицај у наредном периоду. Са друге стране, услед наставка сукоба и даље макроекономске нестабилности, може се очекивати додатни негативан утицај на глобалну економију, посебно на цене енергената, промене девизних курсева, каматне стопе, берзанске активности, поремећаје ланца снабдевања и појачане инфлаторне притиске, који могу индиректно утицати на пословање Удружења.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2023.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

28. УТИЦАЈ ГЛОБАЛНЕ МАКРОЕКОНОМСКЕ НЕСТАБИЛНОСТИ НА ПОСЛОВАЊЕ
УДРУЖЕЊА (Наставак)

Руководство Удружења пажљиво прати и процењује потенцијални утицај глобалне макроекономске нестабилности на економске прилике у земљи и предузима све неопходне мере како би се обезбедила стабилност пословања Удружења, међутим, будуће ефекте није могуће предвидети са разумном сигурношћу.

На основу тренутно расположивих информација и процене остварења планова, руководство сматра да постојећа ситуација неће имати негативне последице на активност Удружења, нити на ликвидност која је стабилна, и да неће угрозити наставак пословања Удружења у складу са начелом сталности у наредном периоду.

29. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА ИЗВЕШТАЈНОГ ПЕРИОДА

Није било значајних догађаја након датума извештајног периода који би захтевали обелодањивање у напоменама уз приложене финансијске извештаје Удружења за 2023. годину.

30. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Званични девизни курсеви Народне банке Србије, коришћени за прерачун девизних позиција биланса стања на дан 31. децембра 2023. и 2022. године у функционалну валуту (РСД), за поједине главне стране валуте су:

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
EUR	117.1737	117.3224
USD	105.8671	110.1515

Београд, 25. март 2024. године

 Виолета Јовановић Заступник Удружења	 Бранко Дрчелић Директор за финансије и пројекте	 Биљана Лазич Лице одговорно за састављање финансијских извештаја
--	---	---

BDO d.o.o. Beograd

Knez Mihailova 10

11000 Belgrade

Republic of Serbia

Tel: +381 11 3281 399

Fax: +381 11 32 81 808

www.bdo.co.rs

BDO d.o.o. Beograd, privredno društvo osnovano u Republici Srbiji, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sedištem u Velikoj Britaniji, i deo je međunarodne BDO mreže firmi članica.
BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Beograd, a limited liability company incorporated in the Republic of Serbia, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.